

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**



Факультет/інститут Педагогічний

Кафедра початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Початкова освіта»

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Освітня кваліфікація: Бакалавр початкової освіти

Професійна кваліфікація: Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28” 08 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія педагогіки
Викладач (-і)	Кандидат педагогічних наук, доцент Салига Наталія Миколаївна
Контактний телефон викладача	57-00-11 0977576636
E-mail викладача	Natalii58@ukr.net
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Очні консультації за розкладом
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Історія педагогіки» вивчається студентами спеціальності 013 «Початкова освіта» на першому курсі Педагогічного факультету. Це навчальна дисципліна, яка посідає важливе місце в системі підготовки вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти. Її вивчення сприяє формуванню професійно-педагогічного світогляду здобувачів вищої освіти, цілісної системи знань про найважливіші педагогічні концепції минулого, процеси, явища, факти тощо.</p> <p>Ознайомлення із шляхами розвитку теорії і практики виховання в умовах різних суспільно-економічних формацій сприяє виробленню усвідомленого ставлення до педагогічної спадщини, дозволяє критично використовувати досвід минулого в сучасних умовах, дає можливість простежити генезис багатьох педагогічних проблем і явищ, допомагає забезпечити оволодіння кращими здобутками зарубіжної та української педагогіки, уміннями їх творчо застосовувати у практичній і науковій діяльності, розкривати свій творчий потенціал.</p> <p>У рамках цього курсу студенти набувають навичок аналізувати здобутки світової та української національної педагогічної думки, застосовувати їх в закладі загальної середньої освіти; аналізувати історико-педагогічну літературу з метою осмислення різних історико-методологічних підходів; здійснювати науково-пошукову діяльність, розвивати свій творчий потенціал; розкривати як спільні закономірності, так і специфічні ознаки, притаманні розвиткові освіти, вихованню та педагогіки різних народів світу.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів системи знань щодо основних етапів розвитку освіти, педагогічної думки та науки, наукового світогляду, педагогічного мислення, знання традицій українського народу з виховання національної свідомості, вироблення творчих умінь застосувати історико-педагогічні знання у практичній діяльності. На основі цього досвіду формувати загальнолюдські цінності, національну свідомість, національну гідність, світоглядну культуру.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є опанування майбутніми педагогами досягнень світової цивілізації в галузі педагогічної науки та надбань української національної педагогічної думки, народної педагогіки, шкільної практики, багатовікових педагогічних традицій українського народу.</p>	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Компетентності, визначенні ЗВО

СК-13. Здатність до формування у здобувачів початкової освіти інфомедійної грамотності, критичного мислення та умінь аналізувати медійну інформацію.

**Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти,
сформульований у термінах результатів навчання**

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-11 Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності

Програмні результати, визначені ЗВО

ПР-18 Використовувати особливості регіонального освітнього середовища для ефективного навчання і виховання учнів початкової школи¹

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12

семінарські заняття / практичні			18
самостійна робота			60
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий
2	Початкова освіта	перший	Обов'язковий
Тематика навчальної дисципліни			
		кількість год.	
		лекції	Практичні заняття
			сам. роб
Тема 1. Історія педагогіки: зміст та основні поняття. Теорії походження виховання.		2 год.	2 год.
Тема 2. Історія освітньо-виховної теорії і практики з давніх часів до середини XIX ст		2 год.	8 год.
Тема 3. Народна педагогіка як основа наукової педагогічної теорії		2 год.	6 год.
Тема 4 . Теорія і практика виховання дітей в Україні (кінець XIX — початок XX ст.)		2 год.	6 год.
Тема 5. Освіта, виховання та педагогічна наука в Україні у 20-30 рр. XX ст..		2 год.	8 год.
Тема 6. Освіта, виховання та педагогічна наука в Україні у другій половині XX ст. — на поч. XXI ст.		2 год.	6 год.
Тема 7. Я.А.Коменський – основоположник наукової педагогічної теорії			2 год.
Тема 8. Історія зарубіжної освітньо-виховної теорії і практики з давніх часів до середини XIX ст			2 год.
Тема 9. Розвиток теорії початкової освіти наприкінці XX - початку XXI ст. Українські вчені - теоретики початкової освіти			2 год.
Всього		12	18
			60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання здійснюється відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 6) (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.); Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.) Поточний контроль 25 (усне та письмове оцінювання) Тести 10 КСР 5 Самостійна робота (Інд.завдання, презентації) 10 50 - у сумі максимальна кількість балів Залікова робота – 50 балів Всього 100 балів</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, та проєктних робіт. Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>У ході поточного контролю здійснюється усне та письмове опитування з тем, передбачених для практичних занять. Також здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики. Оцінювання знань та науковопошукової роботи студентів на практичних заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На практичному занятті оцінюються як теоретичні, так і практичні творчі завдання: «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст освітньої компоненти, основні положення теорій, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання у практичних діях, здійснює творчий підхід, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок, сформовані компетентності. На високому рівні вміє використовувати сучасні інноваційні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, та проєктних робіт. Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. оброблення інформації; «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами</p>

	<p>теорії та практикою впровадження навчального матеріалу, аргументовано викладає його; має практичні навички, володіє компетентностями, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями практичні навички та компетентності, орієнтується в теоретичному матеріалі, але непереконливо відповідає, знання є невпевненими або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності, не вміє оцінювати і порівнювати педагогічні аспекти, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю. Вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для навчання, виховання і розвитку особистості; «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Не вміє проводити наукові дослідження та аналізувати їхні результати. Не здатний критично мислити, аналізувати. Не впроваджують цифрові інструменти і технології у практиці роботи педагога</p>
--	---

<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Умовами допуску до підсумкового контролю є рейтинг 25 балів впродовж практичних занять (письмові роботи, усні відповіді). Умови допуску до підсумкового контролю (екзамену) передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadokorhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoiosvity.pdf –</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-prozapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf</p> <p><i>Відвідування занять</i> є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Поження про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedenniaotsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p> <p><i>Додаткові бали.</i> Студент може отримати додаткові бали згідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.) https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvanniauspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p> <p><i>Неформальна освіта</i> Неформальна освіта зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 673 від 24.11. 2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf Рекомендовані платформи: Prometheus Coursera EdEra та ін.</p>	

8. Рекомендована література

1. Бойко А. Освітні і наукові позиції полтавських педагогів Григорія Ващенка та Антона Макаренка. *Рідна школа*. 2018. № 1/2. С. 21–28.
2. Бойко В. Педагогічна система Яна Амоса Коменського: до 425 річчя від дня народження чеського мислителя письменника і педагога. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2017. № 4. С. 10–16.
3. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки : навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
4. Дудник Н. Педагогічні ідеї Марії Монтессорі. *Людинознавчі студії*. Серія «Педагогіка». Випуск 5/37 (2017). С.29-39.
5. Живодьор В. Ф. Козацька педагогіка: історія розвитку. *Інноваційні підходи до виховання учнів козацьких класів і хортингістів у навчальних закладах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 квітня 2017 р., м. Суми)*. Суми: ФОП Цьома С. П., 2017. С. 27–29.
6. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки : навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
7. Історія зарубіжної педагогіки : конспект лекцій / упоряд. Л. В. Маляр, М. І. Кухта. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2020. 64 с.
8. Історія зарубіжної педагогіки : методичні рекомендації до самостійного вивчення теоретичних основ, підготовки до лекційних, семінарських і практичних занять студентів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 013 «Початкова освіта» / уклад. С. Ю. Човрій. Мукачєво : МДУ, 2020. 44 с.
9. Історія педагогіки. Історія зарубіжної педагогіки : курс лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» освітнього ступеня «бакалавр» / уклад. С. Ю. Човрій. Мукачєво : МДУ, 2021. 40 с.
10. Історія зарубіжної педагогіки : матеріали тьюторських завдань для самостійної діяльності студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта» освітнього ступеня «бакалавр» / уклад. С. Ю. Човрій. Мукачєво : МДУ, 2018. 40 с.
11. Кулик Н. Подвижник в екзилі: до 145-річчя з дня народження Степана Сірополка. *Освіта України*. 2017. № 33, 28 серпня. С. 14–15.
12. Міленіна Г. Софія Русова та Яків Чепіга: зіставлення педагогічних ідей. *Науково-методичний, інформаційно-освітній журнал*. № 2020. №2-3. С. 33-44.
13. Нерубайський В. А. Григорій Ващенко: людина, педагог, державник. *Педагогічна майстерня*. 2018. № 4. С. 2–4.
14. Нагачевська З., Салига Н. Педагогіка : навч.-метод. посіб. для

студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. 2-ге вид., доповн. та змінене. Івано-Франківськ : Видавництво ПНУ імені Василя Стефаника. 2022. 157 с.

15. Салига Н. Історія дошкільної педагогіки : навчально-методичний посібник до курсу. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. 134 с.

16. Сбруєва А. А., Рисіна М. Ю., Осьмук Н. Г., Чистякова І. А. Практикум з історії педагогіки: навч.-метод. посіб. Вид 4-те, доповнене й перероблене. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 165 с.

17. Тарапака Н, Мартін А. Погляди С.Ф. Русової на проблеми морального виховання дітей дошкільного віку. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Вип. 140. КДПУ ім. В. Винниченка. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/53035453.pdf>

18. Тексти лекцій навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» для спеціальності «Дошкільна освіта» всіх форм навчання/ авт.-упоряд. Н. М. Салига. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника, 2016. 128 с.

19. Човрій С. Ю. Історія зарубіжної педагогіки : методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта» денної та заочної форм навчання. Мукачево : МДУ, 2022. 42 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Гумер – електронна бібліотека для студентів і викладачів гуманітарного профілю. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/index.php.

2. Видатні педагоги України та світу : інформ.-бібліогр. ресурс / наук. керівник проекту Л. Д. Березівська. URL http://www.dnpb.gov.ua/scientific_information_work/suhomlynskiy/?PHPSESSID=d5af285744d2e79231fff63baf262ada

3. Електронна бібліотека з педагогіки. URL : <http://nenaidesh.ru/>.

4. Електронний архів творів А. С. Макаренка. URL: <http://www.makarenko.edu.ru/biblio.htm>.

5. Педагогічна бібліотека. URL : <http://pedlib.ru/>.

6. Бібліотека ім. О. Сухомлинського. URL: <http://www.dnpb.gov.ua/>.

7. Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека : <http://www.lonpb.com.ua/>.

8. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>.

9. Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва. URL:

<http://www.library.mk.ua/>.

10. Перша українська Електронна бібліотека підручників «Pidruchniki.com.ua»: ULR. <http://pidruchniki.ws/>.

11. Онлайн бібліотека підручників. ULR: <http://studentam.net.ua>.

12. Концепція козацької педагогіки. ULR: https://studopedia.com.ua/1_396129_lektsiya--upravlenieobrazovatelnim-protssom-kak-pedagogicheskaya-problema.html

13. Історико-педагогічний альманах. ULR. <http://library.udpu.org.ua/vydannia-udpu/istoryko-pedahohichnyialmanakh> (видання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини)

Викладач

Н.М.Салига